

LR Prezidentui

LR Seimui

LR Vyriausybei

REZOLIUCIJA

Dėl krizinės situacijos žemės ūkyje

2023-03-23

Vilnius

Padėtis Lietuvos žemės ūkio sektoriuje ir toliau drastiškai blogėja. Žemės ūkio produkcijos gamintojui tenka nepagrįstai maža galutinių maisto produktų kainos dedamosios dalis. Didžioji dalis tenka perdirbėjui ir prekybininkui. Žemdirbiai susiduria ne tik su energetinių kaštų, augančiomis darbo sąnaudomis ir žaliavų kaštais, bet ir su neapibrėžtumu dėl prasidedančio BŽŪP finansinio laikotarpio finansavimo galimybių ir didėjančių reikalavimų.

Situacija Lietuvos pieno sektoriuje staiga tapo kritinė, žaliavinio pieno supirkimo kaina mažinama jau 6 mėn. iš eilės. Toliau mažėja tiek ūkių laikančių karves, tiek karvių skaičius. Lietuvoje nėra parengtos aiškiai apibrėžtos pieno sektoriaus ateities vizijos ir stabilumo užtikrinimo priemonių. Nuolat griežtėja žali reikalavimai, ūkininkams taikomos neproporcingai griežtos sankcijos.

Iki 2027 m. Lietuvos žemdirbiai ir toliau gaus mažiausias tiesiogines išmokas.

Vertindamos susidariusią situaciją šalies žemės ūkyje, Lietuvos žemdirbių organizacijos reiškia susirūpinimą Žemės ūkio ministerijos pastaruosius dvejus metus vykdoma politika ir dar kartą patvirtina nepasitikėjimą žemės ūkio ministru Kęstučiu Navicku bei jo vykdoma veikla ir sprendimų vilkinimu.

1. Žemės ūkio ministru ir jo komandai nepateisinamai iššvaisčius laiką, pieno krizės suvaldymui būtinas skubus aukščiausio lygio valdžios institucijų įsitraukimas. Ne vėliau kaip iki kovo 31 d. turi būti priimtas sprendimas dėl bent 40 mln. eurų skyrimo 6 mėn. laikotarpio dalinių nuostolių padengimui.
2. Iki 2023 gruodžio 31 d.
 - 2.1. Reikalaujame gražinti visas PLNP (buvusias PNTI) išmokas, aktualizuojant schemas pagal naujas referencijas.
 - 2.2. Prašome:
 - 2.2.1. Papildyti LR Nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo priedėlio IV skyrių žemės ūkio ir kaimo plėtros politikos nuostatomis.
 - 2.2.2. Patvirtinti teisinę bazę teisingam kainų (ir pajamų) sureguliuojimui maisto grandinėje ir ją aktyvuoti.
 - 2.2.3. Parengti priemones, apsaugančias ir lengvinančias krizėje atsidūrusių ūkių padėtį, nedidinant mokesstinės naštos, nemažinant ES teisės aktų teikiamų lengvatų (pvz. dyzelino akcizo) ir netaikyti griežtesnių nei ES teisės aktais nustatytų reikalavimų bei skatinant investicijas į tikslų ūkininkavimą, žemės ūkio skaitmenizaciją ir tausų trąšų ir augalų apsaugos priemonių naudojimą visuose ūkiuose ir kt.

2.2.4. Mažinti žemės ūkio subjektams užkrautą biurokratinę ir administracinę naštą (pvz. Aplinkos ministro įsakymu išplėstos sureguliuotų upelių (melioracijos griovių) apsaugos juostos turi būti atšauktos dar iki 2023 metų pasėlių deklaracijos pradžios; IKOK taikymas turi būti rekomendacinio pobūdžio bei atsisakyta administracinės teisenos jų neįgyvendinus).

- Visi valdžios sprendimai, „iš viršaus“ ribojantys ar stabdantys ūkinę veiklą, tuo pačiu metu turi užtikrinti teisingą ekonominiu ir socialiniu požiūriu prarastų pajamų kompensavimą. Neužtikrinus atitinkamų lėšų privalomoms kompensacijoms, jie turi būti atšaukti automatiškai.

Siekiant laiku įgyvendinti 2 punkte įvardintas iniciatyvas, būtiniams dokumentams aptarti ir parengti organizuoti darbo grupę, susidedančią iš Lietuvos Respublikos Seimo ir Vyriausybės bei žemdirbių savivaldos atstovų*, kuri darbą pradėtų ne vėliau kaip š.m. balandžio 17 d.

Rezoliucija priimta Žemdirbių protesto mitinge, įvykusiame š.m. kovo 23 d. prie LR Seimo.

*) Lietuvos pieno gamintojų asociacija, Lietuvos žemės ūkio bendrovių asociacija, Lietuvos grūdų augintojų asociacija, Lietuvos vidutinių pieno ūkių asociacija, Lietuvos ūkininkų sąjunga.